

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 265/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť I. L., B., zastúpenej advokátkou JUDr. E. F., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C/130/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júna 2011 doručená sťažnosť I. L. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C/130/2009.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že „... žalobným návrhom zo dňa 03. 05. 2009 doručeným súdu 06. 05. 2009 sa domáhala voči odporcovi H. o zaplatenie 5531 € s prísl. z titulu užívania jej pozemku pod cestou bez náhrady cca 50 rokov.

Za užívanie nehnuteľnosti M. bolo ochotné platiť len 10 Sk/m², t. j. ešte v roku 2004, kedy sa sťažovateľka domáhala o platenie nájomného.

Uvedenú sumu považovala sťažovateľka za neprimeranú, preto vo veci sa obrátila na súd.

Sťažovateľka v konaní žiadala o odpustenie súdnych poplatkov z titulu nízkeho starobného dôchodku a hlavne, že je onkologická pacientka a nie je v jej silách zaplatiť súdne poplatky.

Okresný súd Bratislava zamietol návrh o upustenie úhrady súdneho poplatku, avšak na odvolanie odvolací súd návrhu vyhovel.

Od podania žalobného návrhu uplynulo viac ako 2 rokov a súd nevytýčil ani jeden termín pojednávania ani po urgencii doručenej súdu na vytýčenie pojednávania.“

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:
„Základné právo I. L. na spravodlivý rozsudok priesťahom v konaní Okresného súdu Bratislava I bolo porušené a priznáva finančné zadostučinenie vo výške 10 000 €, ktorú čiastku Okresný súd Bratislava I je povinné vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu, ako aj trovy konania právneho zastupovania za 3 právne úkony vo výške 640,80 € (213,61€ / úkon).“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03,

I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody ústavný súd v danej veci nezistil.

9. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

10. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

11. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

12. Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh, ako aj z dopytu na okresnom súde zistil, že sťažovateľka skutočne nepodala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 130/2009. Podanie sťažovateľky doručené okresnému súde 12. novembra 2010, v ktorom urguje nariadenie pojednávania, nebolo možné považovať za kvalifikovanú sťažnosť, lebo nebolo označené ako sťažnosť na prietahy v konaní a nebolo ani adresované predsedovi okresného súdu. Okrem toho okresný súd nebol celkom nečinným, lebo rozhodoval o návrhu sťažovateľky na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, o ktorom rozhodoval aj Krajský súd v Bratislave, a vo veci je nariadené súdne pojednávanie na 19. september 2011.

13. Postup sťažovateľky v okolnostiach daného prípadu je potrebné vykladať tak, že vo vzťahu k namietaným prietahom okresného súdu nepreukázala splnenie požiadavky namietania prietahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľka konala v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného

prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľkinej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

14. Keďže ústavný súd nezistil, že by sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

15. Aj keby ústavný súd sťažnosť neodmietol pre jej neprípustnosť, bolo by ju potrebné odmietnuť aj z dôvodu nesplnenia zákonných náležitostí. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Napriek tomu, že sťažovateľka je zastúpená advokátkou (kvalifikovaným právnym zástupcom), navrhovaný petit sťažnosti nie je právne perfektným podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, pretože je neurčitý a nezrozumiteľný. V petite nie je uvedené číslo súdneho konania, a nie je označený príslušný článok ústavy, ktorý bol porušený. Napokon ústavný súd poznamenáva, že podľa svojej stabilnej rozhodovacej praxe (I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 322/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010) v takýchto prípadoch nie je potrebné osobitným spôsobom vyzývať advokáta na odstránenie nedostatkov podanej sťažnosti.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

17. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným preťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2011